

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือน
ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน

นายประยงค์ คุศิริสิน

ปริญญา

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รศ. รำพึง เวชยันต์วุฒิ   ประธานกรรมการ
ผศ.ดร. ไพรัช กาญจนการุณ   กรรมการ
รศ. กาญจนา โชคถาวร   กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการออม รูปแบบการออม ปัจจัยต่างๆที่มีผลกระทบต่อการออม และความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการออมของภาคครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้การเลือกตัวอย่างประเภทไม่อาศัยความน่าจะเป็นด้วยเทคนิคการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากกลุ่มตัวอย่างครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่มีหัวหน้าครัวเรือนอายุในช่วง 35-60 ปี ซึ่งเป็นวัยทำงานและมีเงินเหลือออมจำนวน 400 ตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าความถี่ ค่าร้อยละและค่า Chi-square

การศึกษาพบว่าครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 331 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 82.8 ของกลุ่มตัวอย่างมีการออม ส่วนครัวเรือนที่เหลืออีก 69 ครัวเรือนคิดเป็นร้อยละ 17.2 ของกลุ่มตัวอย่างไม่มีการออมเนื่องจากการที่มีภาระรายจ่ายมาก เมื่อศึกษาในส่วนของครัวเรือนที่มีการออม 331 ครัวเรือนพบว่าหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 46-50 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรส หัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือการค้าขาย มีอาชีพรองคือการรับจ้าง อาชีพหลักของคู่สมรสคือการรับจ้าง จำนวนบุตรที่อยู่ในการดูแล 2 คน รายได้รวมของครัวเรือน 30,001-40,000 บาทต่อเดือน รายจ่ายรวมของครัวเรือน 30,001-40,000 บาทต่อเดือน ภาระรายจ่ายของครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายด้านอาหาร เสื้อผ้า-ของใช้ โดยมีการใช้บัตรเครดิตเพื่อชำระค่าใช้จ่าย ซึ่งครัวเรือนส่วนใหญ่มีบัตรเครดิต 2 ใบ และในการใช้บัตร

เครดิตแต่ละครั้งมีการคิดถึงภาระหนี้ที่จะตามมาก่อนใช้ โดยมีหนี้สินรวมของครัวเรือน 100,001-500,000 บาท และภาระหนี้สินส่วนใหญ่ของครัวเรือนเป็นหนี้สินประเภทหนี้บัตรเครดิต เช่าซื้อสินค้าอุปโภค และเช่าซื้อยานพาหนะ

ด้านพฤติกรรมการออมของครัวเรือนพบว่า ภาคครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่รับทราบถึงนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาลแต่มีความรู้ในระดับรู้ปานกลาง โดยครัวเรือนมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเมื่อได้รับรายได้ และมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมก่อนซื้อหรือจ่ายเมื่อครัวเรือนต้องใช้จ่าย ครัวเรือนส่วนใหญ่มีการออมอย่างต่อเนื่องสอดคล้องกับนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงของรัฐบาล จำนวนเงินที่ออม 1,001-5,000 บาทต่อเดือน โดยออมเมื่อรับรายได้ ออมเป็นรายเดือนทุกเดือน และกำหนดวงเงินออม วัตถุประสงค์ของการออมเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของครอบครัว เพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายยามเจ็บป่วยและยามชรา และเพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ตามลำดับ โดยมีระยะเวลาการออมของครัวเรือน 10-12 ปี

ด้านรูปแบบการออมของครัวเรือนพบว่า ครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มีการเลือกใช้บริการของธนาคาร กองทุนประกันสังคม และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ในรูปแบบเงินฝากต่างๆ เงินสมทบประกันสังคม และเงินสะสมกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ ตามลำดับ นอกจากนี้ครัวเรือนยังมีการออมนอกระบบสถาบันการเงินในรูปแบบของการซื้อทองคำ และการซื้ออสังหาริมทรัพย์ เช่น ที่ดิน

การศึกษาปัจจัยต่างๆที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนพบว่า ปัจจัยทางการตลาดที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ในด้านผลิตภัณฑ์การออมคือการมีให้เลือกหลายรูปแบบและเป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำให้เงินออมมีความปลอดภัยไม่ลดมูลค่า ด้านผลตอบแทนจากการออมคืออัตราผลตอบแทนที่ได้รับ และด้านการส่งเสริมการตลาดของสถาบันการเงินคือการมีเจ้าหน้าที่มาเยี่ยมถึงบ้านเชิญให้ออมเงิน การจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการออมเงิน และมีการรณรงค์การออมผ่านสื่อ นอกจากนี้ปัจจัยด้านภาวะเงินเฟ้อ และปัจจัยด้านนโยบายเพื่อส่งเสริมการออมจากภาครัฐก็มีผลต่อการออมของครัวเรือน ขณะที่ปัจจัยทางการตลาดในด้านทำเลที่ตั้งของสถาบันการเงิน และปัจจัยด้านเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลไม่มีผลต่อการออมของครัวเรือน

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการออมของภาคครัวเรือน โดยการทดสอบหาค่า Chi-square (χ^2 -test) พบว่า อายุของหัวหน้าครัวเรือน ระดับการศึกษา อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนบุตรในครัวเรือน รายได้รวม รายจ่ายรวม และหนี้สินรวมมีความสัมพันธ์กับการออมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $\alpha = 0.05$